

Leven in de *tussentijd*

Gemeente van Christus,

Afgelopen donderdag vierden we hemelvaart en volgende week zondag is het Pinksteren. We leven in de dagen tussen *afscheid* en *komst* – het afscheid van Jezus en de komst van de Geest. Het zijn van die *tussendagen*, van die vreemde dagen waarvan je niet goed weet wat je moet doen. Als je lange tijd gasten hebt gehad en die vertrekken, heb je ook dat gevoel. Of als je kinderen op kamers gaan – je voelt je wat verweesd, ontheemd in je eigen huis. Aan dat gevoel ontleent deze zondag haar naam: ‘Wezenzondag’.

Oorverdovend stil

Want Jezus mag dan beloofd hebben in onze tekst dat hij de leerlingen *niet* ‘als wezen’ achter zal laten – zo staan ze er eerlijk gezegd *wel* een beetje bij met ‘hemelvaart’ – ze staren wat doelloos in de lucht en er moet nota bene een engel uit de *hemel* komen om ze hun blik weer een beetje op *aarde* gericht te krijgen... ja, de bijbel kent humor – engelen die vragen: ‘Wat staan jullie nou naar de hemel te staren?’ Het moet niet gekker worden!

Leef je eens in in het verhaal. De leerlingen trekken drie jaar fulltime met Jezus op en maken alles mee: vanaf het moment dat zijn ster rijst en Jezus een beroemde rabbi en genezer wordt tot op het moment dat hij als een mislukte vrijheidsstrijder gruwelijk wordt geëxecuteerd. Drie jaar rondtrekken en luisteren. Drie jaar lang dag en nacht samen! En, als we de verhalen mogen geloven, wordt het daarna alleen nog maar vreemder: ze ontmoeten na zijn dood de *Opgestane* en herkennen daar Jezus in.

En dan is dat plotseling allemaal *voorbij*. Oorverdovend stil wordt het. Niet meer de opwinding van het begin, niet meer de paniek van het gruwelijke einde, zelfs niet meer de vreemde aanwezigheid van de laatste 40 dagen... niets meer. Stil zijn en wachten. Stil zijn en elkaar opzoeken. Stil zijn en bidden. Met vreemde gevoelens... verweesd, alleen, onwennig. Tien vreemde dagen, dat waren het ook voor hen!

Ons leven is tussentijd

Ogenschijnlijk wordt er aan die tien vreemde dagen in de bijbel overigens weinig aandacht besteed. We lezen in Handelingen dat de overgebleven 11 leerlingen de kring van de 12 herstellen en Mattias de plaats van Judas laten innemen. En verder dat ze trouw bleven in gebed – veel meer wordt er niet verteld over deze dagen. Is de tussentijd niet belangrijk?

Maar schijn bedriegt – het gaat in de bijbel juist heel vaak over een tussentijd. Denk maar aan de gelijkenissen over de tien maagden, over de talenten, over de verloren zoon... steeds weer beschrijvingen van de tijd tussen vertrek en komst. Steeds weer *tussentijd*. De tien dagen tussen hemelvaart en Pinksteren lijken model te staan voor de tussentijd waarin we allemaal leven: die vreemde tussentijd tussen de evangeliën (toen) en *ons eigen leven* (nu)... Tussen wat we geloven van het verleden en wat we verwachten in de toekomst.

De Evangeliën zijn vele jaren na de beschreven gebeurtenissen op schrift gesteld. Met andere woorden: de verhalen werden opgeschreven toen *deze* vraag al volop gevoeld werd: hoe zit dat nu met *ons* leven? Wat zeggen die verhalen over Jezus *mij* nu? Waarom zou Jezus meer zijn dan een interessant historisch figuur die ons uiteindelijk toch *alleen* en *verweesd* heeft achtergelaten?

Die vraag was toen actueel – en nu nog! Of zeg ik dan teveel? Herkennen we dat gevoel niet veel vaker? Dat we ons verweesd voelen? Of alleen? Heeft u nooit dat u denkt: ‘het zal allemaal wel waar zijn wat er in de bijbel staat... maar het leven is intussen heel anders. Weerbarstiger. Moeizamer. Ik geloof best dat er ‘*Iets*’ is, maar ik merk er vaak zo weinig van!’ Je worstelt je door je leven heen: je werk, je school, je huwelijk, de opvoeding van de kinderen... Niet dat het allemaal kommer en kwel is, maar *eenvoudig* is het ook niet. En dan lijken al die hooggestemde woorden uit de bijbel wel een beetje... hoe zal ik dat zeggen – buiten de orde? Een beetje onrealistisch? Een beetje... *vreemd*?

En dus? Harder geloven? Meer bidden? Luider zingen? Moeten we elkaar steeds weer heel hard toeroepen dat het allemaal *echt waar* is, dat het *echt gebeurd* is? Moeten we bewijzen gaan zoeken voor schepping in zes dagen of voor een opstanding in de eerste eeuw? En moeten we heel hard blijven roepen dat het ‘later’ allemaal wel goed komt? ‘*Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw*’...?

Maar ja, dat heel hard roepen is één – het ook zo *ervaren* is iets heel anders! En vergis u niet, dat is niet alleen *ons* probleem, dit zijn vragen geweest vanaf het

begin van de kerk. Al heel snel werd geloven: geloven in iets dat ergens anders gebeurd was – lang geleden of ver weg. Maar wat nu, nu we niet langer Jezus in ons midden hebben? Hoe krijgen dat mooie geloof met die fantastische verhalen en dat weerbarstige leven van ons bij elkaar?

Heldere focus

Als we zo onze tekst lezen, herkennen we haar ook meteen. Want op precies die vraag geeft Johannes antwoord. Jezus brengt het nota bene zelf ter sprake:

Kinderen, ik blijf nog maar een korte tijd bij jullie. Jullie zullen me zoeken, maar wat ik tegen de Joden gezegd heb, zeg ik nu ook tegen jullie: Waar ik heen ga, daar kunnen jullie niet komen.

En de eerste impuls is dan te vragen – toen en nu –: *wáár* gaat Jezus heen? We volgen met onze blik Jezus zelf... naar de hemel, naar boven, naar vroeger of naar later. *Dàt* was de vraag van Petrus: ‘*waar gaat u naartoe, Heer?*’; *dàt* was de blikrichting van de leerlingen bij Hemelvaart – ‘*Wat kijken jullie naar boven?*’ vragen de engelen –; en dat is *nóg* vaak de blikrichting van gelovige mensen: *naar boven*. Gelovigen zijn, zo menen we, mensen die in God geloven en geloven dat ze naar de hemel gaan. Gelovigen als mensen die pepermunt etend en preken luisterend dit leven uitzitten en wachten op de hemel. ‘*t Oog omhoog, het hart naar boven! Hier beneden is het niet*’ dichtte Jodocus van Lodensteijn – en zo staren veel gelovigen naar boven.

Maar als we goed lezen doet Jezus er alles aan om ons blik juist naar *beneden* te krijgen. Lees maar mee, ik wil je op drie gedeelten wijze:

1. Jezus zegt: ‘*Jullie kunnen mij nu niet volgen*’ (13: 33)
– met andere woorden: jullie plek is hier beneden! En daar voegt Jezus meteen aan toe in vers 34: ‘*Mijn gebod is dat jullie elkaar liefhebben*’ – met ander woorden: jullie hoeven je intussen ook niet te vervelen!
2. Jezus zegt verder: ‘*Wees niet ongerust, maar vertrouw op God en op mij. In het huis van mijn Vader zijn veel kamers; zou ik anders gezegd hebben dat ik een plaats voor jullie gereed zal maken? Wanneer ik een plaats voor jullie gereedgemaakt heb, kom ik terug.*’ (14: 1,2)
– met ander woorden: je hoeft je ook niet druk te maken over de hemel, want dat is *mijn* zaak – ik regel de zaakjes boven wel! En ik kom te zijner tijd wel terug. In die tussentijd hebben jullie *andere* dingen te doen!

3. En als dan in ons gedeelte de ‘hemelse Vader’ – lees: God – ter sprake komt, ook dan trekt Jezus opnieuw de blik naar het hier en nu. Want op de vraag van Fillipus ‘Heer, laat ons de Vader zien’, antwoordt Jezus: ‘*Ik ben nu al zo lang bij jullie, en nog ken je me niet, Filippus? Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien.*’ (14:9) Zelfs om God te kennen hoeven we niet naar boven te kijken. Wie kijkt naar de weg die Jezus ging, ziet God.

Als Jezus zijn leerlingen verlaat richt hij hun blik naar... *beneden*, naar het leven hier en nu en naar elkaar.

Liefde en gehoorzaamheid

Wie dat éénmaal ziet, ziet het overal. Ook en zelfs in het bijzonder met Pinksteren. Ik lees nog eenmaal onze tekst voor, dit keer uit de *Naardense bijbel*:

Ik laat jullie niet als wezen achter, ik kom naar jullie toe; nog een korte tijd en de wereld zal me niet meer aanschouwen, maar jullie zullen van mij aanschouwen dat ik leef, en ook jullie zullen leven.

Op die dag zullen jullie ten volle kennen dat ik één ben met mijn Vader en jullie één met mij en ik ook met jullie!

– wie mijn geboden liefheeft en ze onderhoudt, die is het die mij liefheeft; wie mij liefheeft, hem zal mijn Vader liefhebben en ook ikzelf zal hem liefhebben en mijzelf aan hem openbaren’ (14: 18-21)

Ziet u hoe Jezus het een aan het ander verbindt? De tekst neemt ons in stappen mee. Ik geef toe: makkelijk is het niet, het komt nu even op heel goed lezen aan. Maar dat is het ook waard – dit gaat over *onze* situatie, over het leven in de tussentijd! Vier stappen maken we mee:

- *Stap 1*: Jezus laat ons niet als ‘wezen’ achter want hij komt naar ons toe. Dat zijn bekende woorden. Oké, maar hoe zorgt Jezus daarvoor?
- *Stap 2*: Doordat we ‘...*van hem zullen aanschouwen dat hij leeft...*’ En daar voegt hij aan toe: ‘...*en jullie zullen ook leven*’. Heeft dat dan met elkaar te maken, zo begin je je af te vragen – ons leven en Jezus’ aanwezigheid? Het antwoord is ja!
- *Stap 3*: Want, zegt de tekst, we zullen gaan zien dat Jezus ‘*één is met de Vader en wij één met Jezus...*’. Hier worden God, Jezus en de leerlingen in elkaar gevlochten tot één onontwarbare kluwen. Jezus is één met God

en één met ons, zoals wij dat met hem zijn. Langzaam beginnen we te ontwaren dat wijzelf de sleutel zijn in het geheel. In stap 4 wordt dat duidelijk:

- *Stap 4: Die eenheid tussen God, Jezus en zijn leerlingen is de band van de liefde. En die liefde blijkt uit: Jezus' geboden liefhebben en ze doen: 'wie mijn geboden liefheeft en ze onderhoudt, die is het die mij liefheeft.'*

Dat is opvallend, zeker als we de tussenstappen weglaten en rechtstreeks *stap 1* met *stap 4* verbinden. Jezus zegt dan: 'Jullie zullen niet alleen achterblijven, want [...] jullie zullen mijn geboden liefhebben en ze doen'. Is dat echt wat Jezus zegt? En dan herinneren we ons dat Jezus dat ook al eerder zei.... Luister:

Waar ik heen ga, daar kunnen jullie niet komen; ik geef jullie een nieuw gebod: heb elkaar lief. [...] Aan jullie liefde zal iedereen zien dat jullie mijn leerlingen zijn.(13: 33-35)

Dát is wat de evangelist ons vertellen wil over de periode waarin wij leven, de tussentijd: Jezus verlaat ons, maar laat ons niet alleen. Hij komt terug - *hoe?* In de liefde en in de gehoorzaamheid van zijn leerlingen! In de trouw van zijn volgelingen aan de idealen van Jezus. In de zoektocht naar het Koninkrijk en het geloof dat het kan! Jezus leeft voort in de liefde en de gehoorzaamheid van zijn volgelingen!

Misschien denk je nu: en de Geest dan? Is dit niet te plat, te aards? Is dit niet een vrome dekmantel voor vrijzinnige theologie? Er wordt toch ook iets boven-natuurlijks beloofd? Waar blijft de Heilige Geest? Met Pinksteren gebeuren er toch ook bijzondere dingen? Er komt toch zeker wel een hemelse dimensie bij? Ik zou zeggen: ja en nee.

Pinksteren een oogstfeest!

Kijk naar wat het verhaal van Pinksteren ons vertelt. Als ze zich realiseren dat ze alleen zijn achtergebleven, gaan de leerlingen doen wat Jezus hen had geleerd: ze bleven trouw aan elkaar, hadden elkaar lief en 'widen zich vurig en eensgezind aan het gebed' (Hand. 1: 14). En ze herstellen de gemeenschap na het wegvallen van Judas. Dát is wat ze gaan doen – ze hebben elkaar lief, ze hebben de woorden van Jezus lief en ze doen wat Jezus hen heeft geleerd. De blik op aarde, elkaar in de ogen kijken en doen wat er te doen valt.

En zie *dan* eens wat Handelingen ons vertelt. Op de pinksterdag, het oude oogstfeest van Israel, wordt – na de dagen van volhardend samenzijn, gebed en liefde – een geest van enthousiasme en overtuiging vaardig over de leerlingen. Eén plus één blijkt plotseling meer dan twee – *vél meer*. Ze zijn vol vuur en geloof en spreken op een manier die iedereen begrijpen kan. Tientallen, honderden, duizenden worden gegrepen door de boodschap van het Koninkrijk!

Miraculeus! Komt dit uit de hoge? O zeker – hier is God aan het werk! Noem het de bovennatuurlijke dimensie. Dit is ‘de Geest van de waarheid’ die Jezus beloofde. Maar ‘uit de hoge’ betekent hier niet ‘uit het niets’... dit is inderdaad een *oogst*. Hier ging zaaien aan vooraf! Pinksteren is een oogstfeest – ook deze historische pinksterdag in Jeruzalem. De leerlingen oogsten de vrucht van gehoorzaamheid en trouw. Ze oogsten wat ze gezaaid hebben: gemeenschap, trouw, liefde. Ja, Pinksteren is een *oogstfeest!*

Geeft dat een antwoord op onze vraag? Dat dacht ik wel. ‘Wat heeft dat mooie verhaal van Jezus met mijn leven te maken?’ – zo luidde de vraag. Of anders gezegd: hoe verbinden we het hier en nu met wat we geloven? Het antwoord is helder: ‘(1) elkaar liefhebben, (2) Jezus’ woorden liefhebben en (3) ze doen’. Korter gezegd: liefde en gehoorzaamheid – *dán* is Jezus in ons midden. En *dán* zijn we niet langer alleen, want dan zijn we samen. Nee, dat is geen *hocus pocus* of eng charismatisch... maar het is wel een *wonder*.

Wie liefde en trouw zaait, mag vuur en kracht gaan oogsten – zoveel is zeker.
Wie durft te dromen van een leven waarin iedereen delen kan,
wie stappen durft te zetten in vertrouwen en zijn eigen veiligheid kan opgeven,
wie weet wat bidden en delen is,
wie liefheeft voorbij het vanzelfsprekende
– die zal het gaan oogsten, vroeg of laat:
verzoening, geestkracht, vuur...

Wij zijn het zelf die de verbinding leggen tussen toen en nu, tussen dromen en doen, tussen geloof en werkelijkheid – tussen hemelvaart en Pinksteren.

Amen.

[We luisteren naar het nummer *Vuur* van Stef Bos]